

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests 2018.gada pārskats

Rīgā, 2019.gada 31.martā

2018.gada aktualitātes

Finanšu izlūkošana

6617 saņemti ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem

3203 lietās veikta finanšu izlūkošana

470 informācija nodota Latvijas TAI vai ārvalstu finanšu izlūkošanas vienībām

Kontroles dienests ir iesaldējis vēsturiski lielāko finanšu aktīvu apjomu:

101.48 milj. EUR

un

2 nekustamos īpašumus, **882.15** zelta unces, **5** finanšu instrumentus, **8** transportlīdzekļus, **4** seifus

Raksturīgākās NILL tipoloģijas

Dažādi predikatīvie NN ārvalstīs un NILL Latvijā

46%

Izvairīšanās no nodokļu nomaksas un NILL Latvijā

19 %

Autonoma/Patstāvīga NILL

12%

Starptautiskā sadarbība

Sadarbojoties ar ārvalstu analogiskiem dienestiem:

644 pieprasījumi saņemti

443 pieprasījumi nosūtīti

408 spontānie ziņojumi saņemti

174 spontānie ziņojumi nosūtīti

ABLVS

2018.gada 13.februārī FinCEN paziņojums

2018.gada 24.februārī Eiropas Centrālā Banka pieņem lēmumu par noguldījumu nepieejamību

2018.gada 26.februārī bankas akcionāri pieņem lēmumu par bankas pašlikvidāciju

2018.gada 12.jūnijā FKTK atbalsta kontrolētu bankas pašlikvidāciju

Stratēģiskā analīze

- Latvijas NILLTFN sistēmas novērtējums MONEYVAL.
- Riska novērtējumu gatavošana - NILLTFN sektorālie riski, juridisko personu un NVO riski, virtuālo valūtu riski, terorisma un proliferācijas finansēšanas riski.
- Tematiskie pētījumi - finanšu plūsmas ES fondu projektos, skaidras naudas deklarēšana uz ES robežas, Latvijas banku riska profilēšana, ārvalstu un vietējās korupcijas gadījumu izpēte.

Priekšvārds

Man ir patiess prieks pirmo reizi kopš manas stāšanās amatā 2018.gada 1.jūnijā sniegt pārskatu par iespaidīgajiem rezultātiem, ko Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests ir demonstrējis 2018.gadā, palīdzot aizsargāt Latvijas iedzīvotāju drošību un labklājību.

Dienesta kā autonomas vadošās noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmas iestādes tradicionālais uzdevums ir bijis maksimāli atbalstīt nacionālās un starptautiskās tiesībsardzības iestādes, kā arī savus starptautiskos sadarbības partnerus - EGDMONT Grupas biedrus, sniedzot iespēju iepazīties ar mūsu rīcībā esošo finanšu informāciju, kā arī, nodrošināt sarežģītu finanšu darījumu analītiku.

Globālā finanšu krīze un tās sekas pēdējā desmitgadē ir būtiski mainījušas valdību attieksmi pret ekonomiskajiem un finanšu noziegumiem: visā pasaulē arvien vairāk resursu tiek mobilizēti, lai pastiprinātu cīņu pret šādiem noziegumiem. Ņemot vērā, cik strauji attīstās ekonomiskie noziegumi un cik ļoti pieaug to sarežģītības pakāpe, tiek stiprināta dažādu nacionālo iestāžu sadarbība, kā arī starptautiskā sadarbība un apmaiņa ar informāciju.

Uz šādu starptautisku notikumu fona īpaši spilgti izpaudās divi būtiski pagājušā gada notikumi, kas satricināja Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmu: Eiropas Padomes "Moneyval" komitejas veiktais Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmas novērtējums un ASV Valsts kases departamenta Finanšu noziegumu novēršanas tīkla paziņojums par šobrīd likvidācijā esošo akciju sabiedrību "ABLV Bank".

Šo notikumu iespaidā būtiski mainījies ne tikai Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta atbildība, darbības lauks un apmērs, bet arī visu Latvijas iedzīvotāju izpratne, ka nelegāla līdzekļu aprīte Latvijas finanšu sistēmā ir tiešs drauds mūsu valsts drošībai un ilgstpējai.

Mūsu dienests pagājušā gadā ir demonstrējis gatavību reaģēt uz pārmaiņām ārējā vidē un operatīvi pielāgot savus resursus – pārdomāti investēt darbinieku prasmju attīstībā, rūpēties par to, lai iestādē būtu jaunākās tehnoloģijas informācijas analīzei, apstrādei un analītikai. Līdz ar to kā organizācija esam apņēmušies virzīties uz pārmaiņām un izcilību: uz efektīvu cilvēkresursu, tehnoloģisko un finanšu resursu pārvaldību.

Lai pilnībā realizētu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma novēršanas likumā noteikto mandātu, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta mērķis ir kļūt par vadošo nozares ekspertu. Tas cita starpā nozīmē sniegt ieguldījumu uzraudzības un kontroles institūciju izglītošanā un uz skaidriem kritērijiem balstītu ziņošanas kultūras iedibināšanu finanšu noziegumu vai to mēģinājuma novēršanā un atklāšanā.

Dienesta sniegtās informācijas nozīmi apliecina fakts, ka aptuveni puse no visiem valstī spēkā stājušiem tiesas nolēmumiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas jomā (ar stabilitu, pieaugošu tendenci) ir balstīti uz mūsu sākotnēji sniegto informāciju.

Šis ir ļoti interesants un izaicinošs laiks, tāpēc es jūtos ļoti privilēģēta, ka man ir sniegta iespēja strādāt kopā ar mūsu dienesta augstas raudzes profesionāļiem, kuru zināšanas ir novērtētas ne vien Latvijā, bet arī starptautiski, un, ka mūsu sadarbības partneru loks pēdējā gada laikā ir būtiski paplašinājies gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Ilze Znotiņa

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta priekšniece

Dienesta pilnvarojums un statuss

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests (Kontroles dienests) ir vadošā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmas iestāde, kurai ir izšķiroša loma cīņā ar nelegālu finanšu līdzekļu apriti Latvijas Republikā, kā arī tā rezultātā radītajiem draudiem valsts drošībai.

Pilnvarojums

Kontroles dienesta pamatuzdevums ir apkopot un analizēt finanšu izlūkdatus, lai tos nodotu Latvijas tiesībsardzības iestādēm noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas lietu izmeklēšanai. Kontroles dienests arī savām un sadarbības partneru vajadzībām veido dažādus stratēģiskās analīzes produktus, tostarp izstrādājot specializētus pētījumus par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (NILLTF) riskiem, tendencēm, apjomiem un jaunākajām metodēm.

Ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (NILLTFNL) grozījumiem, kas stājās spēkā 2018.gada 9.maijā un 2019.gada 1.janvārī, papildināti un precizēti dienesta pienākumi un tiesības, paredzot, ka paralēli finanšu izlūkošanas un stratēģiskās analīzes funkcijai, Kontroles dienests nodrošina privatās un publiskās sadarbības koordinācijas grupas darbību, kā arī apkopo informāciju nacionālajam NILLTFN risku novērtējumam.

Lai gan Kontroles dienesta darbinieku skaits 2018.gadā pieauga nebūtiski, veicot sistemātisku darbības plānošanu, mērķu, sasniedzamo rezultātu un izpildes termiņu noteikšanu, kā arī regulāru darbības rezultātu izvērtēšanu un pārskatīšanu, būtiski uzlabojusies dienesta efektivitāte un darbības caurskatāmība.

Kontroles dienests 2018.gadā paralēli saviem ikdienā veicamajiem uzdevumiem arī nodrošināja darba grupas vadību NILLTFNL grozījumu izstrādei, kas bija vērsti uz Kontroles dienesta institucionālās pārraudzības modeļa, funkcionālās kapacitātes un neatkarības stiprināšanu.

Kontroles dienesta finanšu izlūkošanas rezultāti, kā arī specializētās NILLTFN zināšanas ir ļoti pieprasītas. Dienests ne vien tiek regulāri aicināts piedalīties starptautiskās konferences un semināros, kā arī piedalīties pārrobežu pētniecības projektos, bet arī pats regulāri (reiz mēnesī kopš 2018.gada otrā pusgada) vada Uzraudzības un kontrolējošo iestāžu platformu, kā arī organizē tikšanās un apmācības privātā sektora, jo īpaši – finanšu sektora, pārstāvjiem.

Izpildot noteiktos uzdevumus, Kontroles dienests ir apņēmies nodrošināt informācijas, ko tas saņem un atklāj tiesībsardzības iestādēm, saglabāšanu un drošību. Dienests apzinās, ka privātuma aizsardzība ir būtisks priekšnosacījums iedzīvotāju uzticībai Kontroles dienestam un plašākai NILLTFN sistēmai.

Statuss

2018.gada 1.novembrī tika pieņemti grozījumi NILLTFNL, pamatojoties uz kuriem Kontroles dienests kopš 2019.gada 1.janvāra ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde nevis kā agrāk - prokuratūras pārraudzībā esoša iestāde. Ministru kabinets institucionālo pārraudzību īsteno ar iekšlietu ministra starpniecību, nosakot precīzas institucionālās pārraudzības robežas un definējot jomas, uz kurām neattiecas pārraudzības pilnvaras. Vienlaikus, ir nostiprināti Kontroles dienesta un tā darbinieku neatkarības un lēmumu pieņemšanas patstāvības principi.

Šādas izmaiņas veiktas, ievērojot Finanšu darbību darba grupas (FATF) rekomendācijas par finanšu izlūkošanas dienestu autonomiju un neatkarību, kas paredz, ka valstij jānodrošina, ka iestāde funkcionāli ir autonoma un neatkarīga – tai ir tiesības veikt savas funkcijas neatkarīgi, bez politiskās iejaukšanās, t.sk. pieņemot lēmumus, analizēt, pieprasīt un/vai nodot citām kompetentām iestādēm informāciju. Darbības neatkarības un autonomijas nozīmība ir arī minēta Egmont grupas (starptautisks finanšu izlūkošanas dienestu tīkls) Hartā, informācijas apmaiņas principos un Egmont grupas dalības kritērijos.

Kontroles dienests pēc pārskata perioda beigām ir saņēmis Egmont Grupas saskaņojumu jaunajam pārraudzības modelim.

Finanšu izlūkošana

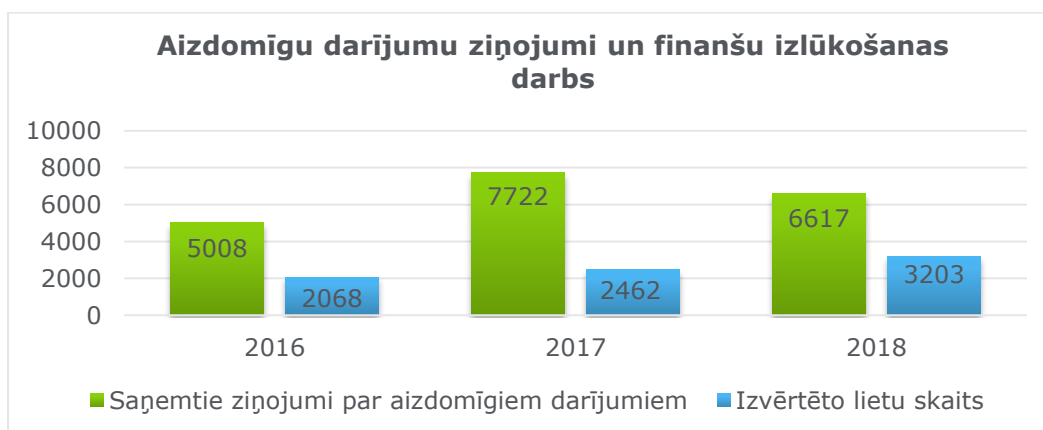
Kontroles dienests, izpildot tam dotos uzdevumus, nodrošina būtisku finanšu izlūkošanas datu nodošanu Latvijas Republikas tiesībsardzības un drošības iestādēm, palīdzot cīnīties ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma un proliferācijas finansēšanu, kā arī šo darbību rezultātā radītajiem draudiem valsts drošībai.

Finanšu izlūkošana ir datu apkopošana un datu analīze par personu veiktiem finanšu darījumiem. Finanšu izlūkošanas mērķis ir izprast finanšu darījumu būtību, lai identificētu prettiesiskas darbības, piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, korupciju vai kādu citu noziedzīgu darbību.

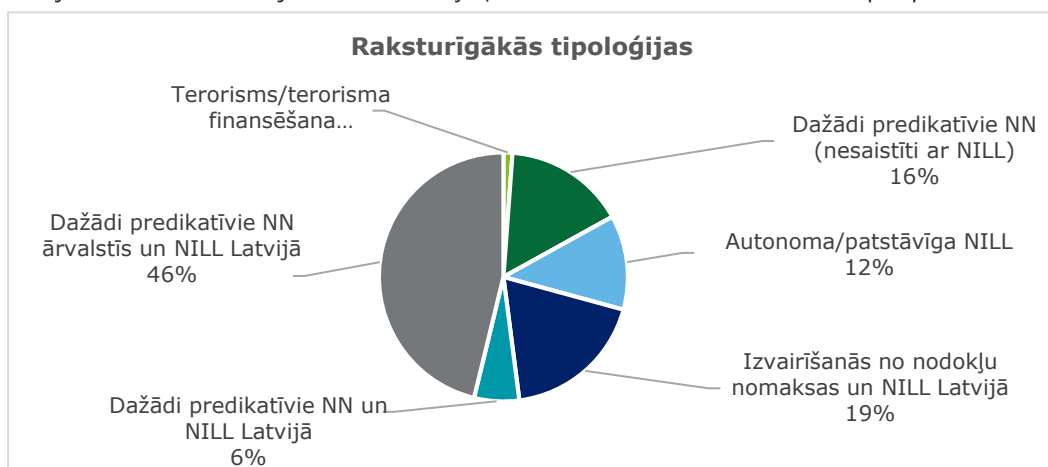
Informāciju par aizdomīgiem finanšu darījumiem Kontroles dienests iegūst:

- no juridiskām un fiziskām personām aizdomīgu darījumu ziņojumu formā;
- ziņojumu veidā no ārvalstu finanšu izlūkošanas dienestiem;
- veicot stratēģisko analīzi.

2018.gadā Kontroles dienests saņēma un apstrādāja 6617 aizdomīgu darījumu ziņojumus, 3203 lietās veicot turpmāku finanšu izlūkošanu. 470 finanšu izlūkošanas lietu ietvaros veiktās darbības rezultējās ar ziņojumu, tai skaitā ar tā sauktās riska informācijas nodošanu tiesībsardzības iestādēm vai ārvalstu finanšu izlūkošanas dienestiem.

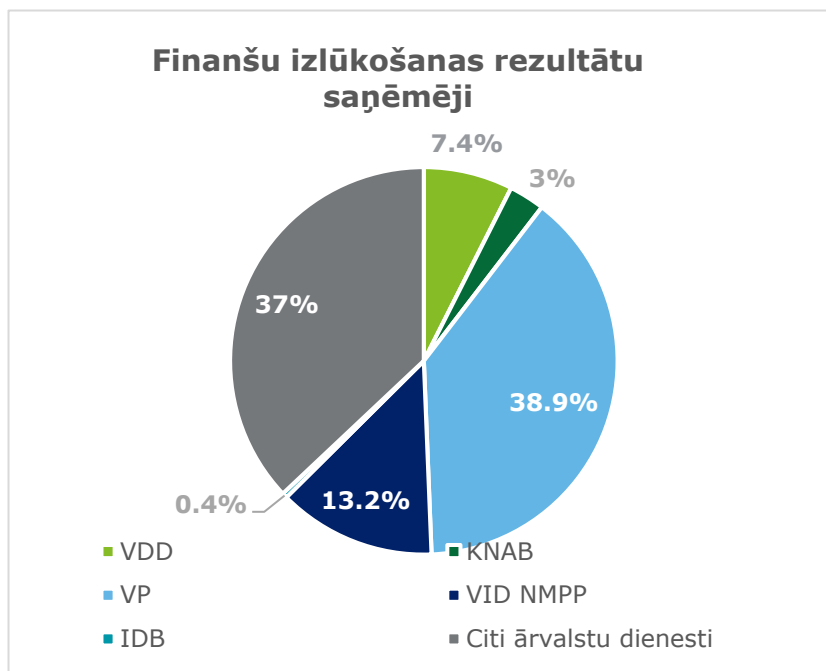

Lielākais izlūkošanā analizēto lietu skaits bija saistīts ar predikatīviem noziegumiem ārvalstīs. Ņemot vērā, ka līdzīgi statistikas dati bija vērojami arī iepriekšējos divos gados, secināms, ka arī 2018.gadā Latvijas finanšu sektora ievainojamība saglabājās augsta un lielākie draudi vērojami finanšu institūciju biznesa modeļos, kas tiek orientēti uz nerezidentu apkalpošanu.

Nosūtīto materiālu sadalījums starp tiesību aizsardzības iestādēm un ārvalstu finanšu izlūkošanas dienestiem.

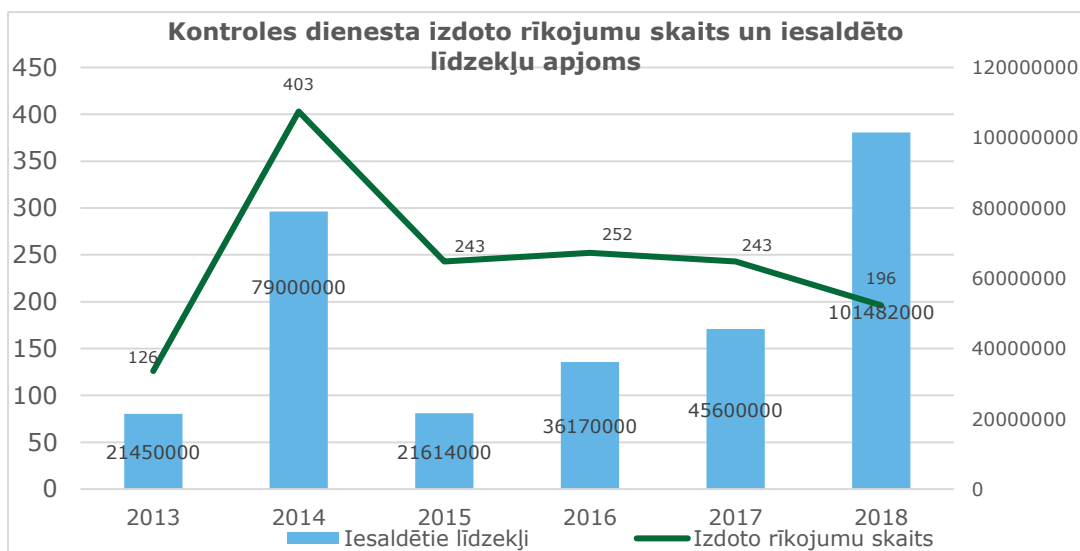
Lielākais nosūtīto materiālu skaits 2018.gadā tika adresēts Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldei (ENAP), līdzīgs materiālu skaits tika nosūtīts arī ārvalstu Finanšu izlūkošanas dienestiem.

2018.gadā izdoti 196 finanšu aktīvu iesaldēšanas rīkojumi par kopējo summu 101,482,000

EUR. Lielākā iesaldēto finanšu aktīvu summa ir lietās, kur predikatīvais noziegums izdarīts ārvalstīs (74%), savukārt autonomās/patstāvīgās NILL lietās arī pastāv aizdomas, ka līdzekļu izcelsme ir saistīta ar kādu nenoskaidrotu predikatīvu noziegumu ārvalstīs, iesaldēti 15% no visiem iesaldētajiem līdzekļiem.

2018.gadā, veicot finanšu izlūkošanu, Kontroles dienests ir iesaldējis vēsturiski lielāko finanšu aktīvu apjomu.

Procentuāli viens no lielākajiem iesaldēto līdzekļu apjomiem ir saistīts ar noguldījumiem likvidējamā ABLV Bank AS, kas kopumā ir bijusi viens no izaicinošākajiem Kontroles dienesta projektiem 2018.gadā, kā arī turpinās saglabāt savu nozīmīgumu 2019. - 2020.gadā.

ABLV Banka lieta

2018. gada 13. februārī Amerikas Savienoto Valstu (ASV) Valsts kases departamenta Finanšu noziegumu novēršanas tīkls (Kontroles dienesta sadarbības iestāde - FinCEN) publicēja paziņojumu, ierosinot aizliegt ASV finanšu iestādēm atvērt vai uzturēt korespondējošās attiecībās ar akciju sabiedrību ABLV Bank (ABLV) vai ABLV vārdā. FinCEN paziņojumā galvenokārt tika izteikti stingri apgalvojumi par ABLV izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā, veiktiem darījumiem ar personām, kas saistītas ar ASV un ANO sankciju sarakstā esošām institūcijām, vienlaikus norādot, ka ABLV ir institucionalizējusi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju kā bankas pamatdarbību. FinCEN paziņojumam sekoja arī Finanšu kapitāla tirgus komisijas akceptēta ABLV pašlikvidācijas procesa uzsākšana.

Šie notikumi ir radījuši negatīvu ietekmi uz Latvijas kredītiestāžu starptautisko reputāciju, kā arī var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz valsts finanšu sektora stabilitāti un finansiālo stāvokli kopumā.

Lai gan ABLV pašlikvidācija turpinās un tikai pēc pārskata perioda beigām (2019.gada martā) pēc Kontroles dienesta konceptuālas piekrišanas, apstiprināta pašlikvidācijas metodoloģija, jau tagad Latvijas NILLTFN sistēmas pārstāvji ir izdarījuši virkni būtisku secinājumu un gūto pieredzi izmantojuši sistēmas pilnveidošanai.

Lai gan pēdējo gadu laikā bija nozīmīgi stiprināts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas normatīvais ietvars Latvijā, FinCEN paziņojums norādīja uz nepieciešamību stiprināt tā viendabīgu un neatlaidīgu piemērošanu, vēl aktīvāk vērsties pret iespējam izmantot Latvijas finanšu sistēmu noziedzīgiem mērķiem.

Papildus vairākām darbībām, kuru mērķis bija nekavējoties novērst riskus, kas tika apzināti ABLV sakarā, īpaši svarīgi ir uzsvērt 2018.gada 11.oktobra Ministru kabineta apstiprināto Pasākumu plānu Moneyval rekomendāciju ieviešanai, kur kā viena no galvenajām prioritātēm ir noteikta uz risku balstītas uzraudzības stiprināšana un preventīvo pasākumu ieviešana, t.sk. «ABLV Bank» kontrolēta, caurskatāma un profesionāla likvidācijas procesa vadība.

Stratēģiskā analīze

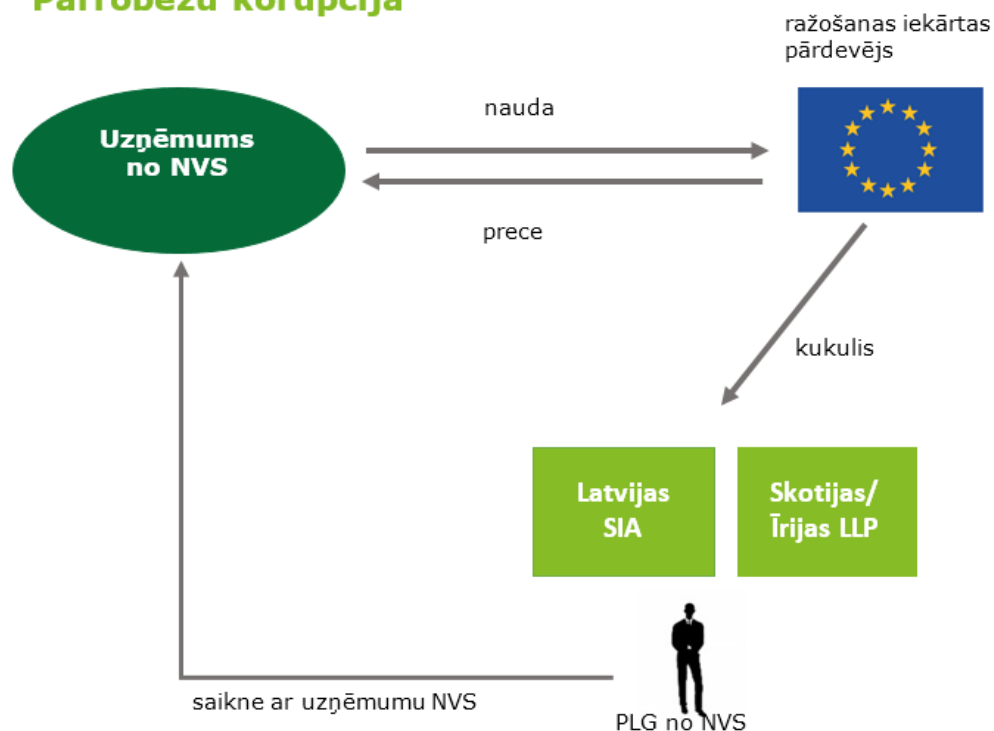
Viena no īpaši svarīgām Kontroles dienesta darbības prioritātēm ir stratēģiskā analīze. Tās mērķis ir mazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas draudus, izstrādājot un piemērojot atbilstošus un samērīgus risinājumus, kā arī identificēt konkrētas noziedzīgas darbības, ievainojamības sektorālā līmenī, piemēram, finanšu sektorā vai valsts līmenī.

Stratēģiskai analīzei nepieciešamie dati tiek apkopoti no NILLTFNL subjektu ziņojumiem, statistikas datiem un citiem avotiem. 2018.gadā stratēģiskā analīzes komanda ir strādājusi 3 virzienos:

- Latvijas NILLTFN sistēmas novērtējums Moneyval.
- Riska novērtējumu gatavošana par:
  - NILLTFN sektorālajiem riskiem,
  - juridisko personu un nevalstisko organizāciju riskiem,
  - virtuālo valūtu riskiem,
  - terorisma un proliferācijas finansēšanas riskiem.
- Tematisko pētījumu veikšana par:
  - finanšu plūsmām ES fondu projektos,
  - skaidras naudas deklarēšana uz ES ārējās robežas,
  - tiesas spriedumu NILL lietās analīze,
  - Latvijas banku riska profilēšana,
  - ārvalstu un vietējās korupcijas gadījumu izpēte, t.sk. nerezidentu loma tajos.

Šādas korupcijas gadījumu stratēģiskas analīzes rezultātā, Kontroles dienests ir konstatējis vairākus pārrobežu korupcijas gadījumus, kurus apvieno vairākas kopīgas pazīmes un kas veikti pēc šeit sniegtā izklāsta.

Pārrobežu korupcija

Pazīmes:

1. Darījumā iesaistīta valsts ar lielu korupcijas risku
2. Darījumā piedalās starpnieks (SIA vai čaulas uzņēmums)
3. Starpnieka konts ir citā jurisdikcijā (Latvija)
4. Latvijas (vai čaulas) uzņēmuma PLG ir no NVS
5. Darījums ar Latvijas uzņēmumu tiek noformēts kā starpniecība, konsultācijas, tirgus izpēte un tamlīdzīgi

Lai pilnveidotu stratēģiskās analīzes iespējas, no 2020. gada Kontroles dienests mainīs ziņošanas kārtību. Līdz šim pastāvēja divu veidu ziņojumi - aizdomīgu darījumu un neparastu darījumu ziņojumi. Neparastu darījumu ziņojumi, kuru skaits 2018.gadā pieauga gandrīz trīs reizes, kalpoja kā noteiktu sliekšņu ziņošanas instruments un iegūtie dati pārsvarā tika izmantoti stratēģiskās analīzes mērķiem.

No 2020.gada neparastu darījumu ziņojumus aizstās sliekšņa deklarācijas, kuras likuma subjekti, stratēģiskās analīzes mērķiem, iesniegs Kontroles dienestam. Jaunā pieeja ne vien būtiski atvieglos Kontroles dienesta darbu, bet arī mazinās neskaidrību par šo divu ziņojumu veidu atšķirību un praktisku rīcību situācijās, kad darījums vienlaicīgi atbilst aizdomīga un neparasta darījuma kritērijiem.

Papildus Kontroles dienests ir izstrādājis un nodevis NILLTFN subjektu lietošanai Vienkāršotās klienta izpētes rīku, kā arī pilnveidojis tā mājas lapā pieejamo sankciju subjektu meklēšanas IT rīku (<http://sankcijas.kd.gov.lv/>).

Sadarbojoties stratēģiskās analīzes un Finanšu izlūkošanas komandām, 2018.gadā uzsākts darbs pie Kontroles dienesta prioritāru lietu noteikšanas un analīzes vadlīnijām, ievērojot Kontroles dienesta 2018.gadā izvirzīto uzdevumu prioritāri koncentrēt dienesta un pakārtoti - TAI un tiesas, resursus uz tādām lietām, kurās izlūkošanas, izmeklēšanas un iztiesāšanas izmaksas, laiks, konfiscējamo līdzekļu un piespriežamā soda apmērs ir samērīgs ar iespējamo izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Kā izriet no vadlīnijām, kas apstiprinātas pēc pārskata perioda beigām 2019.gada 24.janvārī, KD prioritāri vērtē informāciju par iespējamu:

- terorisma vai proliferācijas finansēšanu,
- liela apmēra NILL (KL 195.panta otrā un trešā daļa),
- liela apmēra prezumētās noziedzīgas mantas apriti (KL 70.11.panta otrā un trešā daļa),
- korupciju un kukuļošanu,
- noziedzīgiem nodarījumiem nodokļu jomā,
- krāpšanu,
- nelikumīgu preču pārvietošanu pāri ES ārējām robežām.

Papildus prioritāte noteikta:

- liela apmēra finanšu līdzekļu iesaldēšanai, kuriem nav nosakāma vai ir apšaubāma līdzekļu izcelsmes legalitāte,
- darījumiem saistībā ar sabiedrībā plaši izskanējušām lietām vai personām ar negatīvu publicitāti.

Stratēģiskā sadarbība un koordinācija

Ar grozījumiem NILLTFNL, kas stājās spēkā 2018. gada 9. maijā, nostiprināta normatīvā bāze informācijas apmaiņai starp publisko un privāto sektoru, ar mērķi uzlabot finanšu noziegumu apkarošanas efektivitāti, nosakot Kontroles dienestu kā atbildīgo iestādi par publiskas – privātas informācijas apmaiņas platformas attīstību un sekmīgu darbību.

Secīgi, Kontroles dienests ir izstrādājis sadarbības koordinācijas grupas darbam nepieciešamos iekšējos normatīvos aktus, tajā skaitā grupas darbības nolikumu, noteicis sadarbības koordinācijas grupas darba organizāciju, lietvedību kā arī konfidencialitātes ievērošanas noteikumus un grupas efektīvas darbības pamatprincipus.

Saskaņā ar izstrādāto regulējumu kopš 2018. gada otrā pusgada veiksmīgi uzsākta sadarbības koordinācijas grupas praktiskā darbība Kontroles dienesta vadībā. Sadarbības koordinācijas grupas sanāksmes tiek organizētas pēc Kontroles dienesta, tiesību aizsardzības iestāžu vai privātā sektora pārstāvju ierosinājuma. Sanāksmju ietvaros tiek apspriesti gan operatīvi jautājumi konkrēta noziedzīga nodarījuma efektīvas novēršanas vai izmeklēšanas nolūkā, gan stratēģiski jautājumi, tajā skaitā jaunākās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tendences, tipoloģijas vai pazīmes u.c.

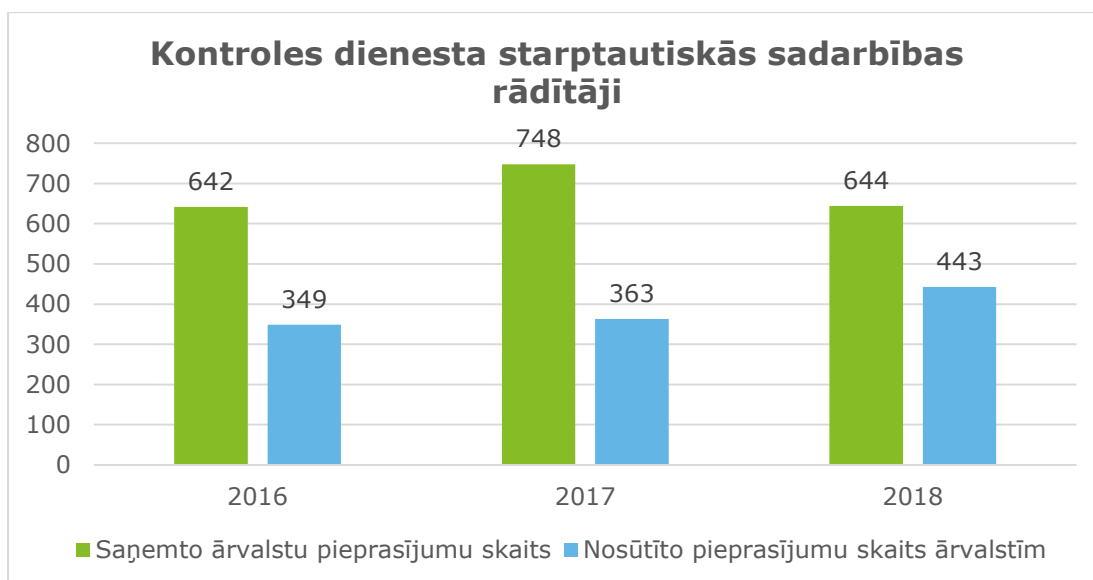
2018. gada otrā pusgada laikā sadarbības koordinācijas grupas sanāksmēs jau izskatītas 14 (četrpadsmit) lietas. Sanāksmju dalībnieku sastāvs ir mainīgs un ir atkarīgs no izskatāmās lietas specifikas. Minētajā laika periodā sadarbība notikusi ar pārstāvjiem no Kontroles dienesta, Valsts policijas Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Valsts ieņēmumu dienesta, Latvijas Zvērinātu notāru padomes, Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas un četrām dažādām kredītiestādēm.

Papildus Kontroles dienesta vadībā ar KD 24.01.2019. rīkojumu Nr.1-5.1/3 ir izveidota Uzraudzības un kontroles institūciju sadarbības un koordinācijas platforma, kuras ietvaros regulāri tiekas visu uzraudzības iestāžu (NILLTFNL 45.pants) pārstāvji. Minētās platformas mērķis ir sekmēt NILLTFNL subjektu uzraudzības un kontroles institūciju savstarpējo koordināciju un sadarbību, kā arī veicināt vienotu pieeju uzraudzības un kontroles pienākumu izpildē. Lai gan ar rīkojumu platforma izveidota tikai 24.01.2019., pirmā sanāksme notikusi jau 2018.gada 6.novembrī. (Sanāksmes: 06.11.2018., 12.12.2018., 24.01.2019., 19.02.2019., 19.03.2019.). Līdz šim galvenie risinātie jautājumi ir sektorālo risku novērtējuma ziņojumu sagatavošana, patiesā labuma guvēja noskaidrošanas procedūra uzraugāmajos sektoros, aizdomīgu un neparastu darījumu ziņošanas kārtība un saturs, uzraudzības iestāžu iesaiste aktuālo NILL tipoloģiju, indikatoru ("red flag") definēšanā.

Starptautiskā darbība

MONEYVAL novērtējumā Latvijas kompetento iestāžu starptautiskās sadarbības efektivitāte novērtēta kā laba, uzsvērot Kontroles dienesta veiksmīgu sadarbību ar analogiem ārvalstu dienestiem, kas atzīta kā konstruktīva, un, atsaucoties uz ārvalstu kolēģiem - lietderīga, īpaši uzsvērot un augstu vērtējot Kontroles dienesta spēju atbildes uz informācijas pieprasījumiem sniegt īsos termiņos. 2018. gadā vidējais Kontroles dienesta atbilžu sniegšanas laiks bija 11 kalendārās dienas (Egmont grupas ieteiktais termiņš-nepārsniegt 30 dienas).

Jau kopš 1999. gada Kontroles dienests ir starptautiskas finanšu izmeklēšanas vienību grupas – Egmont grupas biedrs. Kopumā Egmont grupa šobrīd apvieno 159 finanšu izlūkošanas vienības no visas pasaules, turklāt grupas biedru skaits ar katru gadu pieaug. Dalība Egmont grupā Kontroles dienestam dod iespēju sazināties un apmainīties ar informāciju, izmantojot drošu un aizsargātu informācijas apmaiņas kanālu, ar visiem grupas biedriem, ko dienests arī aktīvi izmanto, jo viena no nozīmīgākajām dienesta starptautiskās sadarbības funkcijām ir atbilžu sagatavošana uz analogu ārvalstu dienestu pieprasījumiem, kā arī Kontroles dienesta pieprasījumu sagatavošana ārvalstu dienestiem. 2018. gadā Kontroles dienests ir saņēmis 644 ārvalstu kolēģu pieprasījumus no kopumā 57 valstu dienestiem, savukārt 443 informācijas pieprasījumi ir tikuši nosūtīti 56 valstu dienestiem. Jāatzīmē, ka 2018. gadā nosūtīto pieprasījumu skaits ir lielākais dienesta pastāvēšanas vēsturē.

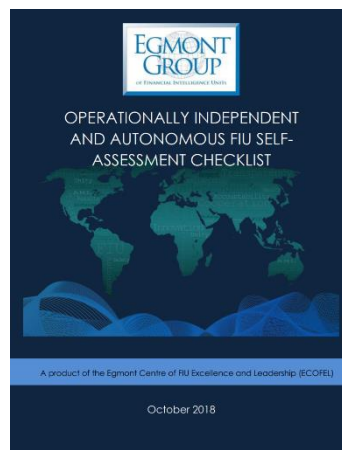

Kontroles dienesta nozīmīgākie ārvalstu sadarbības partneri ir finanšu izlūkošanas dienesti no tādām valstīm kā Lietuva, Igaunija, Krievija, Baltkrievija, Ukraina, Moldova, Čehija un Polija.

2018. gadā Kontroles dienesta starptautiskās sadarbības rezultātā iegūtā informācija ir tikusi izmantota kopumā 64 materiālos jeb 37% no visiem materiāliem, kas nosūtīti tiesību aizsardzības iestādēm lēmuma pieņemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Tāpat pēc tiesību aizsardzības iestāžu lūguma Kontroles dienests 108 gadījumos ir sagatavojis un nosūtījis informācijas pieprasījumus analogiem ārvalstu dienestiem.

Kontroles dienests 2018. gadā ir aktīvi līdzdarbojies arī dažādos starptautiskos pasākumos, kā arī organizējis apmācību seminārus par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jautājumiem. Starp nozīmīgākajiem 2018. gada pasākumiem ar Kontroles dienesta dalību jāmin dienesta priekšnieces dalība Egmont grupas Izcilības un vadības centra seminārā, kas norisinājās Cīrihē, Šveicē, kā rezultātā darba grupā tika izstrādāts

pētījums par pamatnostādņēm par finanšu izlūkošanas vienību operacionālo neatkarību un autonomiju, kā arī izstrādāja finanšu izlūkošanas vienību pašvērtējuma kontrolsarakstu. 2018. gada oktobrī Egmont grupa minēto pētījumu publicēja tās oficiālajā interneta vietnē.

Tāpat jāatzīmē arī Kontroles dienesta darbinieku dalība ikgadējā Egmont grupas darba grupu sanāksmē Buenosairesā, Argentīnā, kā arī Egmont grupas ikgadējā plenārsēdē Sidnejā, Austrālijā, kuras ietvaros dienesta priekšiece finanšu izlūkošanas vienību vadītāju sanāksmē vadīja prezentāciju par jautājumiem, kas skar izpratni par finanšu izlūkošanas vienību lomu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas sistēmā, Kontroles dienesta institucionālās pārraudzības modeli, izaicinājumiem, ko tas sevī ietver un nepieciešamību to mainīt.

Tāpat Kontroles dienests 2018. gadā ir organizējis dažādus starptautiskus pasākumus Rīgā:

MONEYVAL komitejas priekšsēdētāja Daniela Telesklafa vizīte augustā, kuras laikā D. Telesklafs tikās gan ar Latvijas valdības ministriem, gan tiesību aizsardzības iestāžu vadītājiem, gan Finanšu sektora attīstības padomes pārstāvjiem, gan Kontroles dienesta darbiniekiem, lai apspriestu MONEYVAL novērtējuma rezultātus un diskutētu par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

Četru dienu apmācību seminārs augustā par cīņu ar profesionālu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, Kontroles dienesta sadarbību ar tiesību aizsardzības iestādēm noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietu izmeklēšanā, kā arī secinājumiem par MONEYVAL novērtējumu, kurā piedalījās gan ārvalstu eksperti, gan Latvijas tiesību aizsardzības iestāžu pārstāvji, gan arī MONEYVAL komitejas priekšsēdētājs D. Telesklafs.

Četru dienu apmācību seminārs oktobrī par korupcijas un transnacionālās organizētās noziedzības aspektiem, ko Kontroles dienests organizēja sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu. Seminārā piedalījās gan ārvalstu eksperti, gan Latvijas tiesību aizsardzības iestāžu pārstāvji.

Četru dienu apmācību seminārs novembrī par korupcijas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas izmeklēšanu un noziedzīgi iegūtas mantas meklēšanu un konfiskāciju, kurā piedalījās gan ārvalstu eksperti, gan Latvijas tiesību aizsardzības iestāžu pārstāvji.

Papildus jānorāda, ka jau 2018. gadā Kontroles dienests uzsāka darbu pie liela mēroga divu dienu starptautiskas konferences organizēšanas par MONEYVAL novērtējuma efektivitātes rādītāju Nr.11 "Finanšu sankcijas par proliferācijas finansēšanu". Konferences galvenais mērķis būs veicināt diskusiju un meklēt risinājumus proliferācijas finansēšanas un tās finanšu sankciju apiešanas novēršanai.

Dienesta korporatīvās pārvaldības stiprināšana

Zināšanas, izcilība un sadarbība

Pēc notikumiem, kas būtiski ietekmēja Latvijas finanšu sektora reputāciju (FinCEN paziņojuma par ABLV), Latvijas valdība virzīja izmaiņas KD vadībā, kā rezultātā ar 1. jūniju KD vadītāja amatā stājās Ilze Znotiņa.

Līdz ar jaunās vadības apstiprināšanu, paralēli iestādes tiešo funkciju veikšanai, kas vērstas uz to, lai novērstu iespēju izmantot Latvijas Republikas finanšu sistēmu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai, kā būtiska prioritāte tika formulēta iestādes institucionālās kapacitātes stiprināšana gan stratēģiskās analīzes, gan operacionālās analīzes jomā.

2018.gadā tika izveidotas 2 papildu amata vietas, paredzot, ka 2019.gadā tiks izveidotas vēl papildus 16 jaunas amata vietas. Tajā pat laikā tika sagatavotas arī nepieciešamās izmaiņas normatīvajos aktos, lai nodrošinātu adekvātu un konkurētspējīgu darbinieku atlīdzību, kas ļautu noturēt un piesaistīt augstas kvalifikācijas darbiniekus.

2018. gada laikā tika veikti arī nepieciešamie darbi, lai jau 2019. gadā tiktu realizēta KD statusa maiņa, nodrošinot KD autonomiju un operatīvo neatkarību, kā arī pilnveidots KD konsultatīvās padomes darbs.

Kā vēl viens būtisks elements iestādes virzībā uz izcilību tika definēta nepieciešamība ieguldīt un ieviest jaunākās tehnoloģijas, kas palīdzētu dienestam realizēt likumā noteiktos mērķus, jo īpaši, attiecībā uz informācijas apstrādi un analītiku. Līdz ar to jau 2018. gadā uzsākts aktīvs darbs pie jaunāko IT risinājumu izpētes radniecīgām iestādēm ar mērķi uzsākt jaunas datu bāzes un programmatūras ieviešanu ar 2019. gadu.

Tā kā nav iedomājama efektīva ekonomisko un finanšu noziegumu atklāšana un izmeklēšana bez privātā sektora iestādes, jau 2018. gadā tika likti pamati sadarbības koordinācijas grupas izveidei ar privātā sektora un tiesību aizsardzības iestāžu dalību, nodrošinot regulāras sanāksmes ar mērķi palielināt uzraugu un subjektu informētību, apmācība un atgriezeniskā saite. Tāpat pārskatīta aizdomīgu un neparastu darījumu ziņošanas kārtība.

Investīcijas tehnoloģijās

Kvalitatīva saņemto ziņojumu analīze Kontroles dienestā ir atkarīga no informācijas tehnoloģijās balstītiem risinājumiem, kas ļauj elektroniski saņemt, apstrādāt, analizēt un nodot informāciju tālāk pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm. 2018. gadā Kontroles dienests pilnībā pārgāja uz ziņojumu saņemšanu elektroniskā formātā, izmantojot e-pakalpojumu <https://zinojumi.kd.gov.lv>. Tāpat turpināts attīstīt Kontroles dienesta datubāzi, pilnveidojot datu apstrādes un padziļinātas analīzes funkcionalitātes. Ieviestie risinājumi ļāvuši Kontroles dienestam operatīvāk apstrādāt būtiski pieaugušo ziņojumu skaitu 2018.gadā un automātiski atbilstoši sistēmās iestrādātajiem algoritmiem atlasīt prioritāri analizējamus ziņojumus.

Kontroles dienests 2018.gadā ir noteicis stratēģisko virzību uz informāciju tehnoloģijās balstītu informācijas analīzi, kas nodrošina Kontroles dienesta spēju veikt operatīvu un stratēģisku ziņojumu analīzi, automatizējot manuāli veicamos darbus.

Kontroles dienests kā centrālā NILLTF novēršanas iestāde 2018.gadā izstrādājusi inovatīvu risinājumu datu pseidoanonimizētai apstrādei, kas ļauj jebkurai pirmstiesas izmeklēšanas iestādei iegūt informāciju no Kontroles dienesta, neatklājot interesējošo personu vārdus vai to kontu numurus. Kā arī izstrādāts iepriekš nebijušu Vienkāršotās klienta izpētes noteikšanas rīku (atrodams Kontroles dienesta mājas lapā <http://kd.gov.lv/index.php/metodiskie-materiali/zinosanas-sistema>).

Ar Sankciju meklētāju (sankcijas.kd.gov.lv) tiek nodrošināta aktualizēta un ērta informācijas iegūšana par starptautisko (ANO, ES un OFAC) un nacionālo sankciju subjektiem. Informācija tiek savlaicīgi un pastāvīgi aktualizēta, piemēram, 28. martā informācija par nacionālo sankciju subjektu tika publicēta nepilnas pusstundas laikā pēc Ministru kabineta rīkojuma Nr.137 stāšanās spēkā.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta gada pārskats | 2018

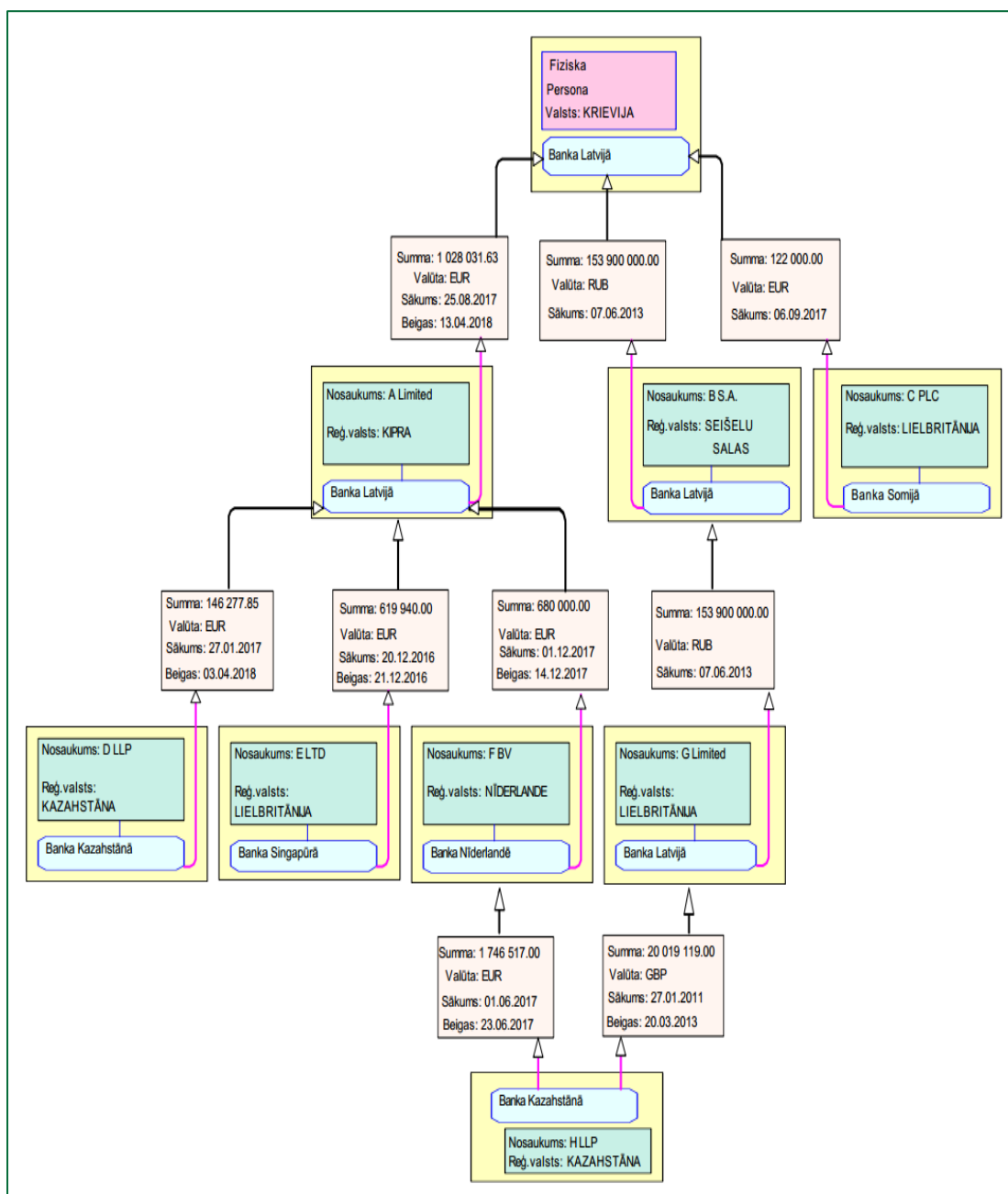
Jāpiemin arī Kontroles dienesta mājas lapa www.kd.gov.lv, kurai 2018.gadā ir bijusi izšķiroša loma NILLTF likuma subjektu informēšanā, jo tajā tiek uzturēta ne tikai informācija, kas nepieciešama ziņojuma iesniegšanai, bet arī dokumenti, kas saistīti ar nacionālā NILLTF riska novēršanu un Moneyval 5.kārtas novērtējumu.

Pielikums Nr. 1. Projekts Zīda ceļš – anonimizēta lieta

Projekts Zīda ceļš ietvēra informāciju par sarežģītu, savstarpēji saistītu, dažādās valstīs reģistrētu uzņēmumu finanšu darījumu shēmu, kurā iesaistīts Krievijas pilsonis, agrāk Kazahstānas uzņēmuma amatpersona, kam piešķirta uzturēšanās atļauja Latvijā un atvērti konti Latvijas kredītiestādē.

Lietas ietvaros, analizējot Kontroles dienesta rīcībā esošo informāciju, t.sk. iegūtu no analogiem ārvalstu dienestiem, dienests konstatēja, ka lietā iesaistītā persona figurē ārvalstī uzsāktā kriminālprocesā saistībā ar aizdomām par iespējamu kukuļdošanu un starpniecību kukuļdošanā. Tā rezultātā radās pietiekams pamats aizdomām, ka, izmantojot kontus Latvijas kredītiestādēs, legalizēti noziedzīgi iegūti līdzekļi.

Kontroles dienests lietas ietvaros izdeva rīkojumus par līdzekļu iesaldēšanu darījumos iesaistītās personas kontos aptuveni 1.3 milj. EUR vērtībā, kā arī visu apkopoto un analizēto informāciju nosūtīja Latvijas izmeklēšanas iestādei kriminālprocesa uzsākšanai.

Pielikums Nr. 2 Statistika

Liela apmēra pārrobežu maksājumi ārvalstu valūtās

5`068`737`738 USD	Kontroles dienests saņem ziņojumus no kredītiestādēm, maksājumu iestādēm, elektroniskās naudas iestādēm, kā arī kapitālsabiedrībām, kas nodarbojas ar bezkontu naudas pārvedumu pakalpojumu sniegšanu, ja darījums, kurā klients nosūta vai saņem pārrobežu maksājumu ārvalstu valūtā, un kura apmērs ir ekvivalents 500 000 EUR vai vairāk
293`232`569`358 RUB	
108`712`492 GBP	

Ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem

2016 – 5`008	NILLTFN likuma subjekti patstāvīgi izvērtē darījuma aizdomīgumu un nekavējoties ziņo Kontroles dienestam par analīzes rezultātā konstatētu, konsultētu, plānotu, pieteiktu, uzsāktu, atliktu, veiktu vai apstiprinātu aizdomīgu darījumu.
2017 – 7`722	
2018 - 6`617	

Ar Kontroles dienesta rīkojumu iesaldētā manta

2016	36.17 milj. EUR; 1 nekustamais īpašums; 3 finanšu instrumenti
2017	45.60 milj. EUR; 2 nekustamie īpašumi; 1 finanšu instruments 1 transportlīdzeklis; 2 seifi
2018	101.48 milj. EUR; 2 nekustamie īpašumi; 882.15 zelta unces; 5 finanšu instrumenti; 8 transportlīdzekļi; 4 seifi

Par noziedzīgi iegūtiem atzītiem un konfiscētiem līdzekļi

2016	59.56 milj. EUR; 2 automašīnas
2017	36.78 milj. EUR; 4 nekustamie īpašumi, 1 automašīna
2018	7.23 milj. EUR; 6 nekustamie īpašumi; 9 transportlīdzekļi; 8 dārgakmeņi; 29`591.8542 vērtspapīru vienības; vairāk kā 40 datortehnikas un mobilo telefonu vienības.

Kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 195.panta

	Uzsāktie kriminālprocesi	Kriminālvajāšanai saņemtie kriminālprocesi prokuratūrā	Notiesāto personu skaits
2016	111	24	9
2017	104	24	5
2018	186	20	8

Apmācības

	Kontroles dienesta darbinieki mācījušies	Kontroles dienesta darbinieku sniegtās apmācības
2016	27	37
2017	28	42
2018	28	53